

Школска 2021/2022. година
Републичко такмичење ученика гимназија
и средњих стручних школа
Књижевна олимпијада

Други разред

Шифра: _____

1.	У следећем одломку из народне епске песме подвучи стихове који представљају ретроспекцију. „Каже јаде тасте на уранку: како су му двори похарани, како су му слуге разагнате, како ли је мајка прегажена, како ли је љуба заробљена: ’Но мој тасте, стари Југ-Богдане, иако је моја данас љуба, љуба моја, ал’ је шћера твоја: срамота је и мене и тебе’.”	
2.	А. Кога унајмљује Живка министарка као „инструмент за отменост”? На линији напиши његово презиме. _____ Б. На линији напиши назив комедије Јована Стерије Поповића у којој главна јунакиња као и Живка министарка чини све што јој омогућује нови статус, мада јој штошта не приличи. _____	
3.	Из понуђеног низа појмова препиши поред наслова сваког дела онај појам који се са тим делом може повезати. сатира , хексаметар, акростих, лирски десетерац, алузија (на Пенелопу) <i>Илијада</i> _____; <i>Santa Maria della Salute</i> _____ <i>Данга</i> _____; <i>Слово љубве</i> _____ <i>Међу јавом и мед сном</i> _____	
4.	Пажљиво прочитај одломак из приповетке „Кир Герас” Стевана Сремца, па заокружи слово испред значења подвучене речи. „И баш тих дана, једног дана, када су се господа тога надлештва, а то су: осмотритељ карантина, проценитељ и латов, крепили ракијом под ладњаком који је дигнут приликом свечаног отварања и освећења новог карантина и ђумрука и мезетисали свежим зеленим краставцима, баш у то доба дакле, по ракији судећи, пред вече, стиже подужи један караван из Турске од нишке стране.” а) пекара, бакалница б) склониште, бункер в) царина, трошарина г) кафана, свратиште	
5.	Која стилска фигура доминира у следећем одломку? Одговор напиши на линији. „руке шире, у лице се љубе, једно друго сузама умива” _____	

6.	<p>Пажљиво прочитај одломак па одговори на питање у вези са књижевним ликовима који су његови актери. Важно је да напишеш и име и презиме оба лика.</p> <p>Мој синко, прошла су она глупа и слепа времена кад се је међу нама говорило: „Боље је шест вранаца у каруци него шест школа у глави.” Сада се је време преокренуло: учен човек ако ће и пешице ићи, сваки га поштује; а неучена, видећи гди се возио на вранци, ’вранци вранца вуку’ говоре, и право имаду.</p> <p>Ово говори _____, а његове речи су упућене _____.</p>											
7.	<p>Подсети се одломка из „Поварете” Симе Матавуља, па заокружи слово испред објашњења улоге сна који је Луца испричала Јурети.</p> <p>Сањала сам њу – поварету! Дошла је, поварета, блида и плачна, са отекнутом и увијеном руком. И одвела ме на фоњистру и здравом руком показала ми море и на њему велик брод, и на броду бија си само ти. И она, поварета, плачући рече: „Ено га! Долази! Али ја не могу, мене притеже ова жалосна рука, притеже ме у дунбину... А Јурета нека вазме Паву...”</p> <p>а) Мајка налази начин како да скрене мисли свога сина. б) Мајка, користећи сан, саветује сина како да настави живот. в) Мајка оплакује у сну тужну Маричину судбину. г) Мајка, причајући сан, открива да су Марица и Пава ривалке.</p>											
8.	<p>На основу издвојених мотива препознај књижевно дело, па у табелу упиши тражени наслов дела.</p> <table border="1" data-bbox="186 1136 1390 1472"> <thead> <tr> <th data-bbox="186 1136 1040 1192">Мотиви</th> <th data-bbox="1040 1136 1390 1192">Наслов дела</th> </tr> </thead> <tbody> <tr> <td data-bbox="186 1192 1040 1266">Жуто лишће, опраштање са животом, бол због недовршених песама.</td> <td data-bbox="1040 1192 1390 1266"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="186 1266 1040 1339">Крик галеба, растанак са родним крајем, лавез пса, брод на узбурканом мору.</td> <td data-bbox="1040 1266 1390 1339"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="186 1339 1040 1402">„Тиу ћи”, срце оковано ледом, људска злоба.</td> <td data-bbox="1040 1339 1390 1402"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="186 1402 1040 1472">Окрутне кћери, амбициозни студент, робијаш – резонер.</td> <td data-bbox="1040 1402 1390 1472"></td> </tr> </tbody> </table>	Мотиви	Наслов дела	Жуто лишће, опраштање са животом, бол због недовршених песама.		Крик галеба, растанак са родним крајем, лавез пса, брод на узбурканом мору.		„Тиу ћи”, срце оковано ледом, људска злоба.		Окрутне кћери, амбициозни студент, робијаш – резонер.		
Мотиви	Наслов дела											
Жуто лишће, опраштање са животом, бол због недовршених песама.												
Крик галеба, растанак са родним крајем, лавез пса, брод на узбурканом мору.												
„Тиу ћи”, срце оковано ледом, људска злоба.												
Окрутне кћери, амбициозни студент, робијаш – резонер.												
9.	<p>Поред сваког примера напиши назив подвученог лирског паралелизма.</p> <p>а) „Господару, Момчило војвода! Чула јесам, ал’ нисам виђела да ти имаш коња <u>Јабучила</u>, <u>Јабучила</u>, коња крилатога.” _____</p> <p>б) „<u>Оста сама</u> царица госпођа, <u>Оста сама</u> у бијелу двору.” _____</p>											

10.	<p>Који од понуђених одговора најтачније представља због чега се Радан из Глишићеве приче „Глава шећера” није могао отети из „канџи дуга”? Заокружи тачан одговор.</p> <p>а) Био је лењ; б) Био је пијаница; в) Био је наиван;</p> <p>г) Био је сиромашан; д) Био је сујеверан.</p>	
11.	<p>У следећем низу подвучи оне књижевне врсте које се појављују и у народној и у ауторској књижевности.</p> <p>БАЛАДА, ПОЕМА, ЕЛЕГИЈА, БАЈКА, БАСНА, СОНЕТ,</p> <p>ЉУБАВНА ПЕСМА, МИТОЛОШКА ПЕСМА, НОВЕЛА</p>	
12.	<p>Ако је тврдња тачна, поред исказа напиши ДА, а ако је нетачна напиши НЕ.</p> <p>а) БАЛАДА постоји и у народној и у ауторској књижевности. _____</p> <p>б) ДРАМА може да буде написана у стиху. _____</p> <p>в) РОМАН мора бити написан у прози. _____</p>	
13.	<p>Подсети се одломка из <i>Ане Карењине</i>, па заокружи одговор на питање: Шта је Кити јасно видела на лицу Вронског. Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>Кити га погледа и престрави се. Оно што је Кити јасно видела да се огледа на лицу Анином, видела је и код њега. Куд нестале његово мирно, сигурно понашање и безбрижно миран израз лица? Сваки пут, кад год би с њом проговорио, он је сагињао главу, као да је хтео да клекне пред њом, а у погледу му је био само израз покорности и страха. Његов поглед као да је сваки пут говорио: „Ја нећу да увредим, хоћу само себе да спасем, али не знам како.” Лице му је имало израз какав никад раније Кити није видела.</p> <p>а) Видела је његову неуравнотеженост и дволичност.</p> <p>б) Учила је да је обузет мислима о пословним проблемима.</p> <p>в) Схватила је да је Вронски заљубљен у Ану Карењину.</p> <p>г) Разумела је да му је непријатно што не уме да игра.</p>	
14.	<p>Који облик казивања препознајеш у следећем одломку из <i>Вечитог младожење</i>? Заокружи слово испред тачног одговора.</p> <p>„Упио је некако женску нарав. Научио је од женских штрикати, вести. Кад је којој требало да конце у клупче завија, његове руке служиле су за мотовило. Ако је у позоришту, на балу, на мајалесу, све са дамама. У мушком друштву, где није било ниједне даме, није се дуго бавио.”</p> <p>а) доживљени говор; б) монолог; в) портрет; д) приповедање у првом лицу</p>	
15.	<p>Међу понуђеним појмовима подвучи оне који представљају елементе ретардације.</p> <p>ДИГРЕСИЈА ПРОЛОГ ЕПИЗОДА ПОНАВЉАЊЕ ИНТРОСПЕКЦИЈА ДИЈАЛОГ</p>	

16.	Реши задате пропорције. а) Беатриче : Данте = _____ : Петрарка = Дон Кихот : _____ б) А. С. Пушкин : роман у стиху = П. П. Његош : _____ в) Серјожа : Ана Карењина = _____ : Сока Кирић									
17.	Ко приповеда у следећем одломку? На линији напиши име и презиме приповедача. „Не, нећу се вратити. Отишао сам још пре дванаест година, а овде, у Естерсунду, већ сам осам. Имам породицу. Видите оног белоглавог дечака тамо? Да, личи. И јесте Швеђанин. Моја жена га је родила као девојка, пре мене; други су овде обичаји. Дао сам му своје презиме; оца ионако није знао.” _____ (име и презиме приповедача)									
18.	У следећем примеру одреди назив врсте риме и усправном цртом означи цезуру у оквиру сваког стиха. „Збогом, житку, мој прелепи санче, Збогом, зоро, збогом, бели данче, Збогом, свете, некадањи рају, Ја сад морам другом ићи крају.” Назив врсте риме је: _____									
19.	На које књижевнотеоријске појмове се односи сваки од наведених исказа? У свако десно поље табеле упиши одговарајући појам. <table border="1" data-bbox="188 1003 1408 1337"> <tr> <td data-bbox="188 1003 1073 1108">Врста лирске песме у којој се жали за нечим изгубљеним или неповратно прошлим.</td> <td data-bbox="1079 1003 1408 1108"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="188 1117 1073 1180">Најмања тематска целина која се даље не може разлагати.</td> <td data-bbox="1079 1117 1408 1180"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="188 1188 1073 1251">Строфа од осам стихова.</td> <td data-bbox="1079 1188 1408 1251"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="188 1260 1073 1337">Лирска песма утврђене форме која садржи два катрена и два терцета.</td> <td data-bbox="1079 1260 1408 1337"></td> </tr> </table>	Врста лирске песме у којој се жали за нечим изгубљеним или неповратно прошлим.		Најмања тематска целина која се даље не може разлагати.		Строфа од осам стихова.		Лирска песма утврђене форме која садржи два катрена и два терцета.		
Врста лирске песме у којој се жали за нечим изгубљеним или неповратно прошлим.										
Најмања тематска целина која се даље не може разлагати.										
Строфа од осам стихова.										
Лирска песма утврђене форме која садржи два катрена и два терцета.										
20.	На који се књижевни период (правац, епоху, раздобље) односе издвојене поетичке одреднице? У табели напиши назив периода, епохе или раздобља. <table border="1" data-bbox="188 1459 1408 1621"> <tr> <td data-bbox="188 1459 1052 1522">Молитве, похвале, житија, заснивање мотива и сижеа на <i>Библији</i>.</td> <td data-bbox="1058 1459 1408 1522"></td> </tr> <tr> <td data-bbox="188 1530 1052 1621">На прелазу из средњег у нови век овај период промовише ново тематизовање односа човека и Бога. Дела су писана на новолатинском.</td> <td data-bbox="1058 1530 1408 1621"></td> </tr> </table>	Молитве, похвале, житија, заснивање мотива и сижеа на <i>Библији</i> .		На прелазу из средњег у нови век овај период промовише ново тематизовање односа човека и Бога. Дела су писана на новолатинском.						
Молитве, похвале, житија, заснивање мотива и сижеа на <i>Библији</i> .										
На прелазу из средњег у нови век овај период промовише ново тематизовање односа човека и Бога. Дела су писана на новолатинском.										

Тест прегледао: _____

Број бодова: _____

	Други разред – републички ниво такмичења 2022.		Напомене
	Решења		
1.	<u>како су му двори похарани,</u> <u>како су му слуге разагнате,</u> <u>како ли је мајка прегажена,</u> <u>како ли је љуба заробљена:</u>		Све тачно подвучено (и ништа нетачно) – 1 бод
2.	А. (господина) Нинковића Б. <i>Покондирена тиква</i>		Оба тачна – 1 бод.
3.	<i>Илијада</i>	хексаметар	Све тачно распоређено – 1 бод .
	<i>Данга</i>	сатира	
	<i>Santa Maria della Salute</i>	лирски десетерац	
	<i>Слово љубве</i>	акростих	
	<i>Међу јавом и мед сном</i>	алузија (на Пенелопу)	
4.	в) царина, трошарина		1 бод
5.	хипербола		1 бод
6.	Ово говори (игуман) Теодор Милутиновић , а његове речи су упућене Доситеју Обрадовићу .		Оба тачна – 1 бод.
7.	б) Мајка, користећи сан, саветује сина како да настави живот.		1 бод
8.	Жуто лишће, опраштање са животом, бол због недовршених песама.		Све тачно – 1 бод.
	<i>Кад млидија умрети</i>		
	Крик галеба, растанак са родним крајем, лавеж пса, брод на узбурканом мору.		
	<i>Путовања (Ходочашће) Чајлда Харолда</i>		
„Тиу ћи”, срце оковано ледом, људска злоба.		<i>Вече (На Липару)</i>	
Окрутне кћери, амбициозни студент, робијаш – резонер.		<i>Чича Горио</i>	

9.	а) палилогија (анадиплоза) б) анафора	Оба тачна – 1 бод.
10.	г) Био је сиромашан	1 бод
11.	<u>БАЛАДА, БАЈКА, БАСНА,</u> <u>ЉУБАВНА ПЕСМА, НОВЕЛА</u>	Све тачно подвучено (и ништа нетачно) – 1 бод.
12.	а) ДА б) ДА в) НЕ	Све тачно, 1 бод.
13.	в) Схватила је да је Вронски заљубљен у Ану Карењину.	1 бод
14.	в) портрет	1 бод
15.	<u>ДИГРЕСИЈА, ЕПИЗОДА, ПОНАВЉАЊЕ</u>	Све тачно (и ништа нетачно) – 1 бод.
16.	а) Беатриче : Данте = <u>Лаура</u> : Петрарка = Дон Кихот : <u>Дулсинеја (од Тобоза)</u> (признати и Дулчинеја) б) А. С. Пушкин : роман у стиху = П. П. Његош : <u>драмски спев</u> в) Серјожа : Ана Карењина = <u>Шамика (и/или Пера)</u> : Сока Кирић	Све тачно – 1 бод
17.	Љуба Сретеновић	1 бод
18.	„Збогом, житку, мој прелепи санче, Збогом, зоро, збогом, бели данче, Збогом, свете, некадањи рају, Ја сад морам другом ићи крају.” Врста риме: парна (паралелна рима).	Све тачно – 1 бод.
19.	Врста лирске песме у којој се жали за нечим изгубљеним или неповратно прошлим.	ЕЛЕГИЈА
	Најмања тематска целина која се даље не може разлагати.	МОТИВ
	Строфа од осам стихова.	ОКТАВА
	Лирска песма утврђене форме која садржи два катрена и два терцета.	СОНЕТ
		Све тачно – 1 бод

20.	Молитве, похвале, житија, заснивање мотива и сижеа на <i>Библији</i> .	средњовековна књижевност / средњи век	Оба тачна – 1 бод.
На прелазу из средњег у нови век овај период промовише ново тематизовање односа човека и Бога. Дела су писана на новолатинском.	хуманизам (и ренесанса) не признати ако је изостављен хуманизам		